

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B - 6530 Thuin (Belgia) puh.: ++32.71.59.12.38 – Fax : ++32.71.59.22.29,

internet: www.fci.be

FCI:N PAIMENNUKSEN ESIKOEEN SÄÄNNÖT

PERINTEINEN TYILI (FCI HWT TS)
PAIM-E

(poissulkien bordercolliet)

Suomenkielisen säännön ja ohjeen tummennetulla olevat tekstit ovat voimassa vain Suomessa järjestettävissä kokeissa. Kansainvälisissä kokeissa noudatetaan rasteroidulla tekstillä olevaa sääntöä.

1. tammikuuta 2019

Sisällys

1. JOHDANTO.....	3
2. YLEISET EHDOT	3
3. ERITYISEHDOT.....	3
4. TEHTÄVÄT.....	4
5. ARVOSTELU.....	6
6. LOPPUSÄÄNNÖKSET.....	7

HUOM! Luonnollisiin henkilöihin viittaavia termejä sovelletaan kummankin sukupuolen edustajiin ja yhteisöihin.

1. JOHDANTO

- 1.1. FCI:n kansainvälinen paimenuksen esikoe (HWT TS) **PAIM-E** on kansainvälinen testi, joka järjestetään lampaiden käsittelyyn liittyvien ominaisuuksien säilyttämiseksi sekä paimennusvaiston ylläpitämiseksi useiden lammaslauvoja paimentavien koirasukupolvien kautta. Paimenuksen esikokeen säännöt on laadittu tästä näkökulmasta.
- 1.2. Jalostukseen suositellaan käytettävän koiria, jotka ovat suorittaneet paimenuksen esikokeen (HWT TS) hyväksytysti. Hyväksytty paimenuksen esikoe (HWT TS) on edellytys osallistumiselle FCI:n kansainväliseen paimennuskokeeseen.
- 1.3. Roduilla, joilla on osallistumisoikeus perinteisen tyylin paimennuskokeeseen, on hyvin erilaiset taustat. Jotkin rodut kehittyivät maatalousalueilla, joissa ne estivät laumaa kulkeutumasta kielletyille alueille. Toiset työskentelivät lampaiden kanssa.
- 1.4. Perinteisessä paimenuksessa maanviljelijä/paimen on päivittäin tekemisissä laumansa kanssa ruokkiakseen sen tai antaakseen sen laidunmaa aitaamattomilla alueilla. Lampaat eivät pelkää ihmisiä tai koiria, vaan ainoastaan kunnioittavat niitä. Lampaat luottavat paimeneensa ja ovat halukkaita seuraamaan tätä uusille laidunmaille tai lypsylle.
- 1.5. Paimenuksen esikokeessa (HWT TS) koirien on osoitettava, että niillä on perusedellytykset tulla tila- tai paimenkoiraksi. Koirien tehtävänä on ohjata laumaa viemällä se sisään häkkiin tai ulos siitä sekä hallita lauman liikkeitä yksinkertaisin elein ja korjata laumasta erkaantuvia lampaita.
- 1.6. FCI on harkintaa käyttäen laatinut tehtäviä, joista kaikki perinteisessä paimenuksessa käytetyt koirat kykenevät suoriutumaan, ottaen huomioon eri rotujen vaihtelevien paimennustyylien yhteiset tekijät.

2. YLEISET EHDOT

- 2.1. FCI:n kansainvälisen paimenuksen esikokeen (HWT TS) **PAIM-E** yleiset periaatteet löytyvät ”FCI:n PAIMENNUSKOKEIDEN YLEISET JÄRJESTÄMISOHJEET (NHAT – HWT – IHT)” -asiakirjasta.
- 2.2. Kaikkien FCI:n jäsenten ja sopimusosapuolien on tunnustettava paimenuksen esikoe (HWT TS).
- 2.3. Useissa eri roduissa (ks. Kansainvälisten paimennuskokeiden yleiset järjestämisohjeet (NHAT – HWT – IHT), LIITE 1) hyväksytysti suoritettu paimenuksen esikoe (HWT) oikeuttaa kansainvälisen muotovalion arvoon (C.I.B.).
- 2.4. Useissa eri roduissa (ks. Kansainvälisten paimennuskokeiden yleiset järjestämisohjeet (NHAT – HWT – IHT), LIITE 1) hyväksytysti suoritettu paimenuksen esikoe (HWT) oikeuttaa koiran osallistumaan käyttöluokkaan FCI:n kansainvälisissä näyttelyissä, kansallisen kenneljärjestön näyttelyissä tai erikoisnäyttelyissä ko. näyttelyn sääntöjen mukaisesti.

3. ERITYISEHDOT

3.1. Alue ja sen varustelut

Alueen ja sen varustelujen on oltava suhteessa testin aikana käytettyjen lampaiden lukumäärään.

- 3.1.1. **Pelto** – kooltaan vähintään 50 x 100 metriä, mieluiten jopa suurempi; alueella voi olla luonnollisia rajoja kuten puita, mutta rajojen tulee olla selkeitä. Aitaaminen on suositeltavaa, mutta aita voi olla joko luonnollinen tai keinotekoinen. Pellon on oltava siisti ennen tapahtuman alkua eikä siellä saa olla keinotekoisia esteitä. Jos pellolla on jo esteitä, voi ne tuomarin päätöksellä jättää paikoilleen niitä kokeessa käyttämättä.
- 3.1.2. **Häkki** – ympäryys vähintään 24 metriä (muoto ei ole määrätty, häkki voi olla muodoltaan soikea, neliö tai suorakaide). Häkin portin on oltava vähintään 2 metriä leveä, mieluiten saranoilla ja toiminnallisuudeltaan sellainen, etteivät lampaat tai koira pysty sitä avaamaan.

Uudelleenhäkitys – voidaan käyttää samaa häkkiä kuin häkistä poistumisessa.

Uudelleenhäkityksessä käytetty häkki voi myös sijaita muualla ja se voi olla ensimmäistä häkkiä pienempi.

- 3.1.3. **Rata** – luonnollinen tai simuloitu reitti häkiltä laidunalueelle, jonka on oltava vähintään 75 metrin pituinen. Koko radan tulisi olla vähintään 200 metrin ja enintään 400 metrin pituinen.
- 3.1.4. **Merkinnät** – paaluja tai muita esineitä tai luonnollinen piste. Näillä merkitään kohdat, joissa vaihdetaan suuntaa (vähintään 4), pysähdytään (vähintään 4), laidunalue (vähintään 4) tai mahdolliset alueet, joita tulee välttää.
- 3.1.5. **Laidunalue** – ympärysmitaltaan vähintään 80 metriä; neliön tai suorakaiteen muotoinen. Laidunalueella tulisi mieluiten olla kasvillisuutta lampaiden laidunnettavaksi. Laidunalueen rajat tulisi merkitä esimerkiksi reunoihin sijoitetuilla tolpile (kepeillä), hiekalla, sahanpurulla, kyntövaolla yms. Mieluiten käytetään luonnonrajoja, kuten polkua tai niitettyä kaistaletta. Laidunalue ei saa olla aidattu, tai aitoja saa olla enintään yhdellä tai kahdella sivulla.

3.2. Lampaiden lukumäärä

- 3.2.1. Kussakin suorituksessa käytettävässä laumassa on oltava vähintään 10 lammasta, mutta mieluiten tätä enemmän.
- 3.2.2. Eläinten hyvinvoinnille asetettujen määräysten noudattamiseksi järjestäjän on rajoitettava osallistuvien koirakkojen määrää saatavilla olevien lampaiden määrä huomioiden.

3.3. Aika

- 3.3.1. Ajanotto alkaa, kun ohjaaja koskee porttiin avatakseen sen, ja päättyy, kun ohjaaja on sulkenut portin uudelleenhäkityksen jälkeen.
- 3.3.2. Tuomari päättää, kuinka paljon aikaa radan suorittamiselle annetaan, ja kertoo tästä ylituomarin puhuttelussa. Aika on sama kaikille koirille.

4. TEHTÄVÄT

4.1. Vartiointitehtävät

4.1.1. Häkki

Tarkoitus: Koira ottaa lampaat häkistä, rauhallisesti ja stressittömästi.

Kuvaus: Tehtävä perustuu perinteisen paimennustyylin käytäntöön, jossa lampaat tuntevat koiran ja paimenen. Koska ne eivät yleensä tunne toisiaan, on ne ensin esiteltävä toisilleen. Ohjaaja voi ensin kävelyttää koiraansa häkin ympäri ja esitellä koira lampaille häkin ulkopuolelta. Ajanotto alkaa, kun ohjaaja koskee porttiin avatakseen sen. Ohjaajan on mentävä häkin sisälle koiran kanssa tarkkaillakseen lampaiden käytöstä ja esitelläkseen ne koiralle häkin sisäpuolella. Sitten ohjaaja sijoittaa koiran portin läheisyyteen estämään lampaita karkaamasta. Koira nostaa lampaat ulos häkistä, kun ohjaaja avaa portin. Ohjaaja ja koira ottavat lauman hallintaan häkin ulkopuolella ja ohjaaja sulkee portin koiran kontrolloidessa laumaa. Häkkiosion arvostelu päättyy, kun ohjaaja lähettää koiran nostamaan laumaa.

Vakavat virheet: Koira hoputtaa lampaita tai jahtaa niitä ja hajottaa lauman. Lampaat poistuvat häkistä liian nopeasti tai jo häkistä ulkona ollut lammas juoksee takaisin sisään.

4.1.2. Pysähdys

Tarkoitus: Lauman on joskus pysähdyttävä matkalla laidunalueelle ja sieltä takaisin, esimerkiksi ennen liikennöityä risteystä. Siksi tehtäviin kuuluu myös lauman pysäyttäminen ja pysäytyslinjan suojeleminen.

Kuvaus: Lauma on pysäytettävä määrätyn alueen sisäpuolelle koiran aktiivisen työskentelyn avulla. Lisäksi koira suojelee pysäytyslinjaa lauman pysähtyttyä. Heti lauman rauhoituttua ohjaaja siirtyy määrätylle pysäytyslinjalle ja katsoo molempiin suuntiin, samalla tavoin kuin ylittäisi oikeaa risteystä.

Vakavat virheet: Koira tai lauma ohittaa alueen etummaisesta pysäytyslinjan liikkumissuuntaan, koira ei osallistunut lauman pysäyttämiseen, tai pysäytys tehtiin liian aikaisin.

4.1.3. Laidunnus

Tarkoitus: Lampaiden laidunnus merkityllä alueella. Lampaiden rauhoittaminen ja niiden saaminen laiduntamaan (tai syömään) ovat tärkeitä tehtäviä. Lampaat eivät saa olla levottomia tai stressaantuneita, jotta ne kykenevät laiduntamaan tai syömään. On kuitenkin tärkeää, etteivät lampaat laidunna laidunalueen rajojen ulkopuolella.

Kuvaus: Kun lampaat on tuotu laidunalueelle (mieluiten sen keskelle), ohjaaja voi ja koiran täytyy lähteä laidunalueelta. Lampaiden tulisi ryhtyä laiduntamaan (tai syömään) tai vähintään rauhoittua, jos ne eivät halua syödä. Ohjaajan ja koiran tehtävänä on vahtia, että lauma pysyy määrätyllä alueella; jos lammas lähtee alueelta, tulisi koiran tuoda se takaisin. Koiran tyylillä vartioida laidunalueen reunoja riippuu kyseisen rodun työskentelytavasta. On tärkeää, että koira tarkkailee lampaita ja pitää ne oma-aloitteisesti määrätyllä alueella.

Lampaiden on laidunnettava hetki, ennen kuin laidunalueelta lähdetään ja rataa jatketaan. Tuomari antaa merkin, kun ohjaaja saa käskä koiraa siirtämään lauma pois laidunalueelta.

Vakavat virheet: Lampaat lähtevät määrätyltä alueelta, koska koira ei kyennyt vartioimaan sitä; tai jos koira ajaa lampaat pois.

4.1.4. Uudelleenhäkitys

Tarkoitus: Lampaiden tuominen niiden lepopaikkaan, häkkiin, rauhallisesti vammojen välttämiseksi. Lampaat eivät saa palata häkkiin liian nopeasti; tungos portilla ei ole toivottavaa.

Kuvaus: Koiran tulisi suorittaa tehtävä aktiivisesti työskennellen, ohjaajan käskyjä noudattaen. Tehtävä on suoritettava rauhallisesti ja kiireettömästi. Koiran tulisi pysäyttää lauma häkin lähellä ja pitää se paikoillaan sillä aikaa, kun paimen avaa portin. Heti, kun kaikki lampaat ovat häkissä, ohjaaja sulkee portin koiran ollessa esteenä portin suuaukolla. Portin sulkeminen tarkoittaa kokeen ja ajanoton päättymistä.

Vakavat virheet: Koira ei kykene pitämään lampaita paikoillaan tai häkittämään niitä, tai jos jo häkissä ollut lammas karkaa ulos häkistä.

4.2. Kuljetustehtävät

4.2.1. Kuljetus

Tarkoitus: Kulkiessaan laidunalueelle ja takaisin koiran on osoitettava, että se kykenee hallitsemaan laumaa siten, että lauma liikkuu, vaihtaa suuntaa ja kävelee radan rauhallisesti ja sujuvasti, ilman stressiä.

Kuvaus: Lampaiden noutaminen ja kuljettaminen ohjaajaa kohti rauhallisesti, ilman stressiä. Koiran on saatettava laumaa rauhallisesti ja keskeytyksettä. Tuomarin tulee merkitä 4 paikkaa, joissa vaihdetaan suuntaa (tolppa, puu, aidan ulkonurkka jne.) jotka tulee kiertää oikealla

tai simuloitulla tiellä. Koiran on työskenneltävä riittäväällä etäisyydellä laumasta painostamatta sitä turhaan. Lampaiden ympärillä tapahtuvan liikkumisen on oltava rauhallista ja sellaista, joka saa lampaat liikkumaan sulavasti tiettyyn suuntaan, estää lampaita tungeksimasta ohjaajan ympärillä tai, päinvastoin, menemästä liian kauas ohjaajasta.

Vakavat virheet: Koira menettää lauman hallinnan, koira ei kykene vaikuttamaan laumaan, tai jos lammas menee oikotietä. Koira ajaa lampaat pois tai jahtaa niitä ja hajottaa lauman.

4.3. Käyttäytyminen

Tarkoitus: Tuomari arvioi koiran aktiivista työskentelyä ja hyväntahtoisuutta sekä yhteistyötä ohjaajan kanssa kaikkien tehtävien suorittamisen aikana, radan alusta loppuun. Koiran on oltava myös omatoiminen, eikä pelkästään toteltava käskyjä. Hyvä yhteistyö ohjaajan ja koiran välillä heijastuu siihen, kuinka koira reagoi käskyihin.

Kuvaus: Tuomari arvostelee ensisijaisesti koiran taipumusta paimentaa, joka heijastuu koiran rodun työskentelytapaan. Tuomari arvostelee koiran voimaa, tasapainopisteen tajua, oma-aloitteisuutta ja työskentelyhalua. Mitä enemmän koiralla on kielteisiä ominaisuuksia, sitä vähemmän pisteitä se voi saada toiminnastaan. Koira on vaikea motivoida hyvään suoritukseen, jos se ei ole aktiivinen omasta aloitteestaan.

Käskyillä tulisi olla selvästi erottuva vaikutus koiran käytökseen, ne tulisi antaa rauhallisesti ja vakuuttavasti. Vaikeammassa olosuhteissa ja ”vaikeammilla lampailla” tuomarin tulisi ottaa kyseinen tilanne huomioon tai arvioida myönteisellä tavalla ohjaajan ja koiran tapa suoriutua tilanteesta.

Vakavat virheet: Koira ei huomioi käskyjä. Koira osoittaa vähäistä kiinnostusta lampaisiin. Hylkäävät virheet: Koira tarttuu lampaisiin tai puree niitä.

5. ARVOSTELU

5.1. Arvostelupisteet

5.1.1. Tuomari päättää paljonko pisteitä kustakin tehtävästä vähennetään (kaikki tehtävän pisteet voidaan vähentää).

5.1.2. Tuomari voi vähentää ainoastaan kokonaisia pisteitä (ei puolikkaita tai alle).

5.1.3. Koepöytäkirja:

Osa tehtävä	Pisteet
<u>Vartiointitehtävät:</u>	
Häkki	15
Uudelleenhäkitys	5
Pysähdys	15
Laidunnus	20
<u>Kuljetustehtävät</u>	
Kuljetus	30
Käyttäytyminen	15
Yhteensä	100

5.2. Arvosanat

Arvostelu	Lyhenne	Pisteet
Erinomainen	ERI	90–100 pistettä
Erittäin Hyvä	EH	80–89 pistettä
Hyvä	H	70–79 pistettä
Tyydyttävä	T	60–69 pistettä
Ei tulosta	ET	alle 60 pistettä
Ei pisteitä	EP	ei pisteitä
Keskeytys	KESK	ei pisteitä
Hylätty	HYL	ei pisteitä

6. LOPPUSÄÄNNÖKSET

- 6.2. Nämä säännöt korvaavat täysin 1. huhtikuuta 2009 voimaan tulleet säännöt.
- 6.3. Nämä säännöt hyväksyttiin FCI:n paimennuskomission kokouksessa Interlakenissa Sveitsissä 23. huhtikuuta 2017.
- 6.4. Nämä säännöt hyväksyttiin FCI:n hallituksen kokouksessa Kiovassa elokuussa 2017. Ne ovat voimassa 1. tammikuuta 2018 alkaen.
- 6.5. Epäselvissä tapauksissa noudatetaan englanninkielistä versiota.

LIITE 1: LISTA PAIMENKOIRARODUISTA, JOTKA VOIVAT OSALLISTUA FCI:N PAIMENNUSTAPAHTUMIIN JA SAAVAT VASTAANOTTA A CACITRIN TAI VARA-CACITRIN (ks. *FCI:n paimennuskokeiden yleiset järjestämisohteet (NHAT – HWT – IHT)*).

LIITE 2: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA ”HWT” PAIM-E

LIITE 2: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA "FCI HWT TS"

 PISTEKORTTI HWT TS PAIM-E				Luettelonro	
				Lähtönumero	
Tapahtuma		Paikka		Päivämäärä	
Koiran nimi				Syntymäaika	
Rekisterinumero		Slrunumero		Sukupuoli	
Omistaja				Rotu	
Ohjaaja				Nro	
Tehtävät	Enimmäis- pisteet	Vähennykset	Pisteet	Enimmäisaika minuuteissa	Aika
Häkki	15			Vartiointitehtävät	
Pysähdys	15				
Laidunnus	20				
Uudelleenhäkitys	5				
Kuljetus	30			Kuljetustehtävät ja käyttäytyminen	
Käyttäytyminen	15			Arvostelu	
Pisteet yhteensä	100				
Tuomarinro, nimi, allekirjoitus				Nimenselvennys	